

بسم الله الرحمن الرحيم

درسنامه آشنایی با فرهنگ و معارف دفاع مقدس، ویژه دانشجویان علوم پزشکی

خلاصه فصل ۲

(جلد اول ، صفحات ۳۶ تا ۵۶ از کتاب اصلی)،

برای استفاده توسط استادان و دانشجویان

تنظیم در تابستان ۱۴۰۱ ،

توسط کارگروه تدوین درسنامه

..... دکتر محمدعلی رهنمون..... سرانجام در سپیده دم

روز ششم اسفند ماه ۱۳۶۲ در عملیات غرور آفرین خیبر

در منطقه طلائی، در "بیمارستان صحرائی خاتم الانبیاء

(ص)" در حال اقامه نماز صبح و به دنبال بمباران

بیمارستان به سوی معبود شتافت.....

فهرست

- هدف از تنظیم متن چکیده
- اهداف آموزشی فصل ۲
- بیان مسئله
- واژه‌های کلیدی
- Key words
- فرهنگ و بعضی مؤلفه‌های آن
- ایثار، فرهنگ ایثار و ایثارگران
- شهادت، فرهنگ شهادت و شهید
- بعضی از تجلیات فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه پزشکی
- حضور ایثارگرانه جامعه پزشکی در حوادث دوران قیام مردم و انقلاب اسلامی
- حضور ایثارگرانه جامعه پزشکی در حوادث دوران قیام مردم و انقلاب اسلامی
- جهاد سازندگی، تجلی حضور مردم محور جامعه پزشکی در محرومترین نقاط کشور
- نقش آفرینی جامعه پزشکی، در امداد و درمان، حوادث قبل از شروع جنگ تحمیلی
- حضور همه جانبه جامعه پزشکی در دفاع مقدس
- تأملی بر ایثار و مقاومت آزادگان پزشک
- جامعه پزشکی و جبهه مقاومت اسلامی
- حضور پرافتخار و نقش آفرینی مدافعان سلامت در همه گیری ویروس کرونا
- آئین جایزه ملی شهید دکتر محمدعلی رهنمون
- توصیه‌ها
- تمرین و تأمل

اهداف

هدف از تنظیم متن چکیده

تسهیل فرایند تدریس و یادگیری

اهداف آموزشی فصل ۲

- آشنائی با فرهنگ متعالی ایثار در جامعه سلامت
- تحلیل فلسفی و معنوی ایثار و شهادت و انگیزه‌های حضور داوطلبانه جامعه پزشکی در دفاع مقدس
- آشنائی با منتخبی از الگوهای اخلاقی و معنوی جامعه پزشکی در دوران دفاع مقدس
- آشنائی با شهید رهنمون و آئین ملی شهید رهنمون
- پیامدها و کاربست فرهنگ دفاع مقدس توسط جامعه سلامت

بیان مسئله

ایثار و شهادت، از عالی‌ترین مفاهیم الهی و ارزش‌های انسانی، و تأثیر گذارترین مفاهیم حرکت‌آفرین اجتماعی است. تأمل در سیره زندگی، شخصیت معنوی، منزلت اجتماعی، اندیشه‌ها و آرمان‌های ناب شهیدان و ایثارگران، رویکردی مؤثر برای ارتقای معنویت و تحکیم ارزش‌های نسل‌هایی است که با شهداء و ایثارگران معاصر نبوده، با مسیری که در آن نقش‌آفرینی داشته‌اند، آشنائی ملموس نداشته‌اند.

در فرهنگ انقلاب اسلامی، جلوه‌های عاشورایی از مضمون‌های اصلی و اصیل است و "پیروزی خون بر شمشیر" ترجمان ایثار و شهادت، و کلمه قصار نمادین و تاریخ‌سازی است که امام خمینی "ره"، با الهام از "فلسفه نهضت عاشورای امام حسین علیه السلام" در تاریخ انقلاب به ثبت رساندند. شهید، انسان والایی است که در راه آرمان‌های معنوی، جان خود را که سرمایه اصلی هر انسان است، برای هدف و مقصدی الهی، صرف می‌کند و خدای متعال هم در پاسخ به این گذشت بزرگ، حضور، یاد و فکر او را در ملتش تداوم می‌بخشد و آرمان (وجود حقیقی او) زنده می‌ماند. ایثار و شهادت از غنی‌ترین گنجینه‌های فرهنگ اسلامی و شیعی است و جلوه‌های اعجاب بر انگیز آن در طول سال‌های انقلاب و دفاع مقدس، زیباترین، با شکوه‌ترین، شگرف‌ترین و عظیم‌ترین صحنه‌های افتخار آفرین را در تاریخ ملی خلق نمود. معرفی و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در بردارنده آثار و برکات عظیمی است که به شکل مستقیم و غیرمستقیم جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این درس بصورت اجمال ارزش‌ها و معارف فرهنگ ایثار و شهادت، مرور و شهید دکتر محمدعلی رهنمون، اسوه نمادین شهادت و ایثار در جامعه پزشکی، و آئین ملی بزرگداشت آن شخصیت والا معرفی خواهد شد.

واژه‌های کلیدی

فرهنگ، ایثار، شهادت، شهید، ایثارگر، دکتر محمدعلی رهنمون،

Key words

Culture, Isar, Shahadat, Shahid, Dr Mohammad Ali Rahnmoon

فرهنگ و بعضی مؤلفه‌های آن

واژه فرهنگ از دو جزء "فر" و "هنگ" تشکیل شده است: "فر" به معنی نیروی معنوی، شکوه، عظمت، جلال، و درخشندگی است. "هنگ" از ریشه اوستائی سنگ (به معنی کشیدن، سنگینی، وزن، گروه و وقار) می باشد. معنی ترکیبی این دو واژه بیرون کشیدن و بالا کشیدن است که منظور از آن بیرون کشیدن مجموع دانستنی‌ها و نیروها و استعدادهاى نهفته افراد یک ملت برای پر بار کردن پدیده‌ها و خلاقیت‌های ناشناخته آدمی است. علامه مطهری شخصیت را وابسته به باورها و ارزش‌های پذیرفته شده و مرتبط با فرهنگ دانسته و ویژگی‌های فرهنگ را چنین برشمرده:

- غیرمادی بودن اجزاء و محدود بودن به امور معنوی (آداب، رسوم، ارزش‌ها، هنجارها، اخلاقیات، علوم، باورها و ...)
- مقوم نظم اجتماعی، در تعاملات و ارتباطات با دیگر انسان‌ها (تولید الگوها و قواعدی حاکم بر زندگی اجتماعی)
- یک وجود حقیقی، مستقل، مؤثر و فراتر از فرد (تولید هویت ثانوی متناسب و همگون با هویت غریزی یا فطری)؛
- انسجام درونی اجزاء، (دربردارنده اجزاء و عناصر یک مجموعه منسجم نه متفرق)؛
- خاص بودن، (تعمیم ناپذیر بودن)؛
- روح وارگی نسبت به جامعه، (جامعه نیز دارای روح و این روح همان فرهنگ است)؛
- اثرگذاری بر کنشگری عاملیت‌ها، (به مثابه یک ساختار اجتماعی، بر عاملیت‌های انسانی را تحدید یا تسهیل می‌کند)؛
- عارض شدن بر انسان به مثابه هویت اکتسابی، (صفاتی که به اعتبار جمعی بودن، مورد پذیرش جامعه قرار می‌گیرند)؛

ایثار، فرهنگ ایثار و ایثارگران

در فرهنگ لغات کلمه ایثار باب افعال از ماده "آثر - یوثر" و به معانی "دیگری را بر خود برگزیدن و برتری دادن؛ بذل و بخشش؛ ترجیح دادن بعضی بر بعضی دیگر؛ گذشت کردن از حق خود برای دیگران؛ برگزیدن؛ عطا کردن؛ آمده است.

در سطح فردی "برترین درجات جود و سخا، ایثار است (مانند بخشش مال با وجود نیاز و احتیاج به آن)

در سطح اجتماعی "صفات اکتسابی انسان که به اعتبار جمعی بودن (مورد پذیرش جامعه واقع شدن)، فرهنگ ایثار خوانده می شوند و در منابع دینی (قرآنی و روایی) مورد تأیید و تحسین و تمجید قرار گرفته است:

قرآن مجید: «وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ»^۹؛ «و آنان را بر خود مرجح می‌دارند اگرچه خود نیازمند باشند»
رسول خدا (ص): «أَيُّمَا أَمْرٍ أَشْتَهَىٰ شَهْوَةً فَرَدَّ شَهْوَتَهُ وَ أَثَرَ عَلَىٰ نَفْسِهِ غَفْرَةً». "هر مردی که چیزی را بخواد و خود را از آن خواهش نگاه دارد و دیگری را بر خود ترجیح دهد آمرزیده می شود"^{۱۰}

ایثارگران در فرهنگ دفاع مقدس به کسانی اطلاق می شود که برای پاسداری از اسلام و سرزمین ایران اسلامی در مقابل تهاجم دشمنان، به مبارزه برخاستند ("رزمندگان"، "جانبازان"، "آزادگان"، "شهیدان" و خانواده آن‌ها).

رزمنده، در فرهنگ دفاع مقدس، رزمنده به فردی از اعضای نیروهای مسلح یا داوطلب مردمی گفته می شود که در مقابل تهاجم دشمنان برای دفاع از اسلام و سرزمین ایران اسلامی وارد جنگ شدند.

جانباز، در فرهنگ دفاع مقدس، به رزمنده ای گفته می شود که در مقابل دشمن به نبرد پرداخته، از نظر جسمانی یا روانی آسیب دیده اند. امام خمینی (ره)، جانبازان را مایه افتخار و سربلندی ملت ایران دانسته اند.

^۹سوره مبارکه حشر، آیه کریمه ۹

^{۱۰}آزادگان، ۱۳۸۴، ج ۲، ص ۱۶۳

آزاده، در فرهنگ دفاع مقدس، رزمندگانی هستند که در مقابل دشمن به نبرد پرداخته، به اسارت درآمده، علیرغم شکنجه در زندان‌های دشمن، جانانه مقاومت نموده، و تعدادی از ایشان به شرف شهادت نائل و سایرین در پایان جنگ، سربلند و عزتمند به میهن اسلامی خود برگشته و مورد استقبال باشکوه مردم عزیز و خانواده صبور و مقاوم خود قرار گرفتند. امام خمینی "ره" فرمودند: "اسرا در چنگال دژخیمان، خود سرود آزادی‌اند و احرار جهان آنان را زمزمه می‌کنند."

شهادت، فرهنگ شهادت و شهید

شهادت، ایثار بی‌بدیل، با نثار جان در راه خداوند تبارک و تعالی و با انگیزه متعالی کسب رضایت او، که توسط انسان‌های دانای منزله و پاک نهاد انتخاب می‌گردد، و در منابع دینی مورد تأیید و تحسین و تمجید قرار گرفته است:

در قرآن مجید: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ^۳؛ "در میان مردم کسانی هستند که در جستجوی خشنودی خدا از جان خویش می‌گذرند"». **در کلام رسول خدا(ص):** «فَوْقَ كُلِّ ذِي بَرٍّ بِرٌّ حَتَّى يُقْتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَيْسَ فَوْقَهُ بَرٌّ^۴؛ " بالاتر از هرکاری خیری، خیر و نیکی دیگری است تا آنکه فردی در راه خدا کشته شود، و بالاتر از کشته شدن در راه خدا خیر و نیکی نیست"».

شهید، در لغت به معنی گواه، حاضر، ناظر و .... و در اصطلاح دینی به کسی اطلاق می‌شود که با انتخاب آگاهانه، و بر اساس حجت شرعی، در راه خدا به شهادت می‌رسد. امام خمینی "ره" فرموده اند: شهید خورشیدی است که بر انقلاب پرتو می‌افکند و شهادت چراغ هدایت ملت‌هاست. .... ما شهادت را یک فوز عظیم می‌دانیم و ملت ما هم شهادت را به جان و دل قبول می‌کند و از جنگ نخواهیم هراسید و مرد جنگ هستیم، لکن مایل نیستیم به اینکه جنگ واقع بشود^۵.

فرهنگ شهادت، "مجموعه‌ای از اعتقادات و آموزه‌هایی است که بنیان شکل‌گیری روحیه شجاعت، مبارزه و جهاد در راه خدای متعال، و نهایتاً کشته شدن در راه ایمان و عقیده است"، به عبارتی "صفات اکتسابی انسانی صبر، شجاعت، دلاوری، مبارزه و پایمردی، به اعتبار جمعی بودن (مورد پذیرش جامعه واقع شدن)، فرهنگ شهادت" خوانده می‌شود.

در فرهنگ اسلامی شهادت و شهادت طلبی از موضوعات و مسائل قرآنی و حدیثی بسیار مقدس دینی است. شهید مطهری شهادت را ایستادگی آگاهانه و مقاومت هوشیارانه در راه هدف مقدس و دارای دو رکن اساسی می‌داند: یکی اینکه در راه خدا و فی سبیل الله و دارای هدف مقدس باشد دیگر این که آگاهانه صورت گرفته باشد.

شهادت طلب انسانی اندیشمند، خردمند، فرهیخته، آگاه، ایثارگر، مجاهد، مخلص، نخبه، مؤمن، خودساخته، با بصیرت و آگاهی دینی، سربلند در کارزار حق و باطل، عزیز و پیروز واقعی و حقیقی است. بعضی از ارکان آن عبارتند از: آگاهی، شناخت؛ اراده و اختیار؛ اخلاص، انگیزه الهی و پاکی نیت؛ رهایی از انگیزه‌های انحرافی و غیر الهی؛ حصول آمادگی؛ اطلاع از مخاطرات، پایداری و مقاومت در صحنه‌های درگیری‌های سخت و نابرابر و صبر تنها برای رضایت الهی؛ اعتقاد به تکلیف‌گرایی و انجام وظیفه شرعی؛ الگو قرار دادن پیامبر "ص" و اهل "ع"؛ و حرکت همراه با رهبری الهی؛

بعضی از تجلیات فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه پزشکی

در تحولات اجتماعی معاصر، همه اقشار ملت بزرگ ایران مشارکت داشته‌اند. جامعه سلامت، در متن جریان‌های مردمی و در رأس جریان‌های علمی و تخصصی، در تمام فراز و نشیب‌ها، همراه و مدافع مردم بوده، در حراست از حریم سلامت ملت و

^۳سوره مبارکه بقره، آیه کریمه ۲۰۷

^۴وسائل الشیعه، جلد ۱۱، صفحه ۱۰، حدیث ۲۱

^۵صحیفه امام ج ۱۳، ص ۱۳۵۹/۱۷، ۲۶۱

امداد و درمان آسیب‌دیدگان، پیش قدم، حماسه ساز و آفریننده عزت، فضیلت و معنویت بوده است. امام خمینی "ره" در توصیف این نقش فرموده اند ".... باید از دکترهای محترم و پرستاران و کارکنان عزیز بیمارستان‌ها که فداکاران اسلام و کشور را با گشاده رویی و مهر برادری و خواهری پذیرایی می‌کنند و به کمک قشری از ارزشمندترین قشرها به پا خاسته‌اند تقدیر و تشکر کنم. خدمت به همه بیماران محترم خصوصاً فداکارانی که در راه هدف مقدس، فداکاری کرده‌اند ارزشی است که با موازین طبیعی و مادی نتوان ارزیابی نمود. از خداوند تبارک و تعالی برای آنان که در خدمت بیماران و فداکاران در راه هدف مقدس کوشش شبانه روزی می‌نمایند طلب سعادت و رحمت می‌نمایم. امید است از این نعمت و رحمتی که خداوند تعالی نصیب آنان فرموده است هر چه بیشتر بهره برداری و بر حجم خدمت بر این فداکاران ارزشمند و سایر بیماران که برادران و خواهران آنانند با لطافت و مهر و عطف بیفزایند" (۱۳۶۰/۱۱/۱۲).

حضور ایثارگرانه جامعه پزشکی در حوادث دوران قیام مردم و انقلاب اسلامی

در ماه‌های پرتلهاب مبارزات مردمی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، بیمارستان‌های آموزشی، دانشکده‌های پزشکی و سایر مراکز بهداشتی درمانی کشور به حرکت توفنده انقلاب یاری رساندند. یکی از جامع‌ترین مصادیق حضور یکپارچه در صحنه‌های قیام مردم، امدادسانی همه‌جانبه و مداوای هزاران نفر از مجروحین فاجعه جمعه سیاه ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ بود. بسیج عمومی پزشکان، پرستاران و همه پرسنل بیمارستانی وقت و بکارگیری همه امکانات بیمارستانی در آن حادثه بزرگ، تجربه‌ای عظیم و اعلان همبستگی کامل جامعه پزشکی با قیام مردم انقلابی بود. این تجربه دستمایه عملکرد بهینه در حوادث بعدی بود. این مشارکت تا پیروزی انقلاب ادامه و بطور مستمر افزایش یافت (جزئیات در فصل دوم کتاب)

جهاد سازندگی، تجلی حضور مردم محور جامعه پزشکی در محرومترین نقاط کشور

جهاد سازندگی نهادی انقلابی است که در تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۵۸ به فرمان رامام خمینی "ره" برای رسیدگی به مناطق محروم و دورافتاده ایران تأسیس شد. در دوره کوتاه تشکیل جهاد سازندگی تا شروع جنگ تحمیلی، دانشجویان دانشگاه‌ها، از جمله دانشکده‌های گروه علوم پزشکی، بیشترین استقبال و مشارکت را در این پویش حماسه آفرین ملی داشته‌اند. در حوزه سلامت، خدمات گسترده‌ای با تأکید بر مراقبت‌های اولیه سلامتی، نظیر واکسیناسیون و سالم‌سازی آب آشامیدنی روستاها ارائه شد. نظام شبکه خدمات بهداشتی کشور، ریشه در اندیشه و سیره جهادی داشته، الگوی بی‌بدیلی از ارائه خدمات عادلانه سلامت به اقصی نقاط کشور است.

نقش آفرینی جامعه پزشکی، در امداد و درمان، حوادث قبل از شروع جنگ تحمیلی

تیم‌های داوطلب پزشکی برای ارائه خدمات درمانی به مردم محروم اعزام و همزمان به امداد و نجات و درمان مجروحین به مناطق درگیری شتافتند. این خدمات ایثارگرانه، بطور عمده داوطلبانه بوده، طی آن تعدادی از داوطلبان رشید و سلحشور، چون شهید دکتر مرتضی قاضی و شهید دکتر حسین گرکانی، به شهادت رسیده و تعدادی نیز به اسارت درآمدند. این تجربیات فاخر، در جنگ تحمیلی، دستمایه شکل‌گیری بهداری رزمی دفاع مقدس قرار گرفت.

حضور همه‌جانبه جامعه پزشکی در دفاع مقدس

ایثارگریها و خدمات درخشان جامعه پزشکی، فصلی تابناک را در صحیفه دفاع مقدس به خود اختصاص می‌دهد. در سال‌های حماسه دفاع مقدس، جامعه پزشکی کشور، بطور داوطلبانه در ۵۴ بیمارستان صحرایی، ۲۱۰ پست اورژانس و

^۶ کتاب دفاع مقدس (جنگ تحمیلی) در اندیشه امام خمینی (س) صص ۲۲۰

۸۴۰ پست امدادی حضور یافته، به ارائه خدمات امدادی و درمانی مبادرت ورزیدند. همزمان رسالت عظیم و همیشگی ارائه خدمات سلامت به عموم ملت بزرگ ایران نیز بر عهده نظام سلامت بود. با انجام ۱۸۰ هزار خدمت درمانی، شامل ۸ هزار عمل جراحی بزرگ و حیات بخش در بیمارستانهای صحرایی، الگوی جدیدی از مدیریت تخصصی در تاریخچه بهداری رزم به ثبت و در سطح بین المللی معرفی شد. در این مسیر نورانی حدود ۳ هزار نفر از پزشکان، پرستاران، دانشجویان علوم پزشکی و امدادگران و رانندگان آمبولانس، به درجه رفیع شهادت نائل گردیدند. آنان بسان ستارگان پرفروغ تا ابد در آسمان نظام سلامت ایران اسلامی را نورافشانی و نام و یادشان همواره مایه شرافت، کرامت، ایثار، انساندوستی و اوج اعلای اخلاق پزشکی و وظیفه‌شناسی حرفه‌ای خواهد بود. شهیدانی چون دکتر محمد علی رهنمون، دکتر مرتضی قاضی، دکتر احمد هجرتی، دکتر علیرضا کاظمیان، دکتر محمد چوپکار، دکتر سیدعلی کرباسی و ... دانشجویان فرهیخته و جهادگر شهیدی چون عزت الملوک کاوسی، سید عبدالرضا موسوی، احمدرضا احدی، حسن خوراکیان، و فرماندهان بهداری رزمی شهیدی چون منصور عارفیان، و رضا اتحادی، علی احمدی، حاج حسین مردی ممقانی، یادآور منظومه‌ای تابناک از خیل ره‌یافتگان به وصال حق و شاهدان همبشه تاریخ در عرصه بهداشت و درمان کشور هستند. نقش جامعه پزشکی در دفاع مقدس منشوری چندوجهی است، بعضی از مؤلفه‌های آن عبارتند از:

- ایثار و شهادت (برجسته‌ترین و درخشانده‌ترین وجه)
  - فرهنگ‌سازی و ترویج حضور مسئولانه، مشارکت همه جانبه و کار تیمی؛
  - ابتکار تشکیل تیم‌های اضطراری گروه پزشکی و فرهنگ‌سازی و ترویج آن؛
  - ترویج فرهنگ آموزش و فراگیری و مهارت آموزی و تداوم آن در شرایط اضطراری؛
  - ترویج و تأکید بر رویکرد علمی و مبتنی بر شواهد؛
  - تمرین و ترویج مقاومت و پایداری در شرایط دشوار و غیرعادی؛
- گزیده‌ای از پیام‌ها، خاطره‌ها، و فرازهایی از وصیت نامه منتخبی از دانشجویان شهید در متن اصلی ارائه شده است.

تأملی بر ایثار و مقاومت آزادگان پزشک

پزشکان و دانشجویان پزشکی فرزانه و ایثارگری چون دکتر مجید جلالوند، دکتر سیدعباس پاک‌نژاد، دکتر مسعود مولودی، دکتر محمد جواد فریمانی و سایر سپیدپوشان مقاوم، در روزهای سخت و طاقت فرسای اسارت در اروگاه‌های رژیم بعثی، با وجود بهره‌مندی از کمترین امکانات پزشکی، نقش مهم و غیرقابل‌تصور در درمان و مراقبت از آزادگان سرافراز ایفاء نمودند. باز اندیشی در اسناد آزادگان و تأمل بر خاطرات آزادگان کادر سلامت، ماهیت ضد انسانی مدعیان حقوق بشر را برملا خواهد ساخت

جامعه پزشکی و جبهه مقاومت اسلامی

تلاش مخلصانه پزشکان و پرستاران در ارائه خدمات درمانی به رزمندگان جبهه مقاومت انقلاب اسلامی، در نزدیکترین فاصله به خطوط نبرد، یادآور استمرار نقش جامعه پزشکی در دفاع مقدس است. که علاوه بر درمان سریع و مؤثر مجروحین، با بهره‌گیری از تجارب تخصصی دوران دفاع مقدس، در زمینه کنترل و مدیریت عوارض پیچیده ناشی از تروماهای متعدد، یافته‌های نوین علمی و دستاوردهای فاخری بدنبال داشته است. در این مسیر نورانی، سپیدپوشان شاهی چون شهیدان محمدحسین قاسمی، فریدون احمدی و حمید قنادپور، پرچمداران بصیرت انقلابی و ایفاء نقش جهادی هستند.

حضور پرافتخار و نقش آفرینی مدافعان سلامت در همه گیری ویروس کرونا

همه گیری کرونا، نظام سلامت را در معرض یکی از جامع ترین و دشوارترین و پیچیده ترین آزمونهای تاریخی قرار دارد. در امتداد دفاع مقدس و با بهره گیری از تجارب حاصله از خدمات مستمر و وقفه ناپذیر بهداشتی درمانی، ملت بزرگ ایران شاهد حضور همه جانبه و ایثارگرانه فرزندان رشید و سلحشور خود در نظام سلامت بود. در این تجربه عظیم ملی و بین المللی، شهدای عزت آفرینی، در آسمان پرستاره میهن طلوع نمودند و منظومه فداکاریهای آنان تا قیامت روشنگر راه همه راهیان خواهد بود، یادشان گرامی و آرمانهای مقدسشان جاودان باد.

آئین جایزه ملی شهید دکتر محمدعلی رهنمون

این آئین تلاشی فرهنگی-اجتماعی-ترویجی، در راستای ترویج و شناساندن فرهنگ ایثار و شهادت و تکریم و تجلیل تلاشگران عرصه های ایثار در جامعه پزشکی کشور است. بعضی اهداف آن عبارتند از:

- ۱_ گسترش ارزش های دینی، انقلابی و فرهنگی، اقدامات تحول آفرین و برجسته جنبش نرم افزاری و جهاد علمی؛
  - ۲_ معرفی الگوهای برتر اخلاق پزشکی و ایثارگران، جانبازان و رزمندگان جامعه پزشکی به نسل جوان؛
  - ۳_ تجلیل و تکریم جایگاه معنوی فرهنگ شهادت و ایثار با بزرگداشت مقام شامخ شهدان همواره جاوید حوزه سلامت؛
  - ۵_ پاسداشت تلاش ها و خدمات برجسته بهداشتی و درمانی به مستضعفین عالم و نهضت های بیداری جهان اسلام؛
- تداوم برگزاری این آئین ملی و ارتقای تلاش های فرهنگی برای شناساندن ارزش های بی بدیل فرهنگ شهادت و ایثار، دارای اهمیت راهبردی است. جزئیات بیشتر در متن اصلی ارائه شده است.

توصیه ها

- برای اعتلاء، ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت و تفکر بسیجی در جامعه و نهادینه ساختن آن در اندیشه، باور، منش و رفتار مردم و مسئولان و مقابله با عوامل بازدارنده و تضعیف کننده آن موارد زیر پیشنهاد می شود:
- تعظیم و تکریم ایثارگران و پاسداری از منزلت آنان؛
  - حفظ و ترویج آثار، ارزش ها، حماسه ها و تجارب انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، از طریق رسانه های عمومی،
  - آموزش و توانمندسازی فردی و جمعی و ارتقاء سطح علمی، فنی و فرهنگی ایثارگران؛
  - اقدامات رفاهی مناسب با وضعیت جسمی جانبازان و ناتوانان جسمی و حرکتی، منطبق بر معیارهای مطلوب، در جامعه؛
  - توسعه مراکز علمی و پژوهشی و ارتقاء ظرفیتهای، توانمندیها و فناوریها برای پیشگیری، درمان و کاهش آسیب های فردی و جمعی، ناشی از جنگ و تهدیدات و نیز تولید آثار ارزنده فرهنگی و هنری؛
  - حمایت قضایی از ایثارگران و خانواده آنها و صیانت و حفاظت از حریم ایثارگری، با ایجاد سازوکارهای مناسب؛
  - توسعه موزه ها، یادمانها، نمادها و نشانهای جهاد، مقاومت و ایثار و پاسداشت قداست و منزلت تربت پاک شهیدان؛

تمرین و تأمل

از شهید رهنمون چه می دانید و عملکرد حرفه ای و انقلابی منتهی به شهادت وی را چگونه تحلیل می کنید؟
تلقى شما از گذشت و فداکاری در مسئولیت های مرتبط با سلامت مردم چیست؟ در یک جمع از همکارانتان بحث نمایید؛
به نظر شما وظایف حرفه ای اعضای جامعه سلامت در بحرانها و شرایط اضطراری و جنگ چیست؟ با علم به مخاطرات هر نوع نظریه، انتقاد و پیشنهاد خود را برای پویایی این درس، مکتوب و از طریق مسئولین محترم آموزشی منعکس فرمایید.